

Amri Wandel¹

Lingva egaleco en la scienco sub la ombro de la angla

Resumo

En "La Eta Princo", neniu aŭskultis al la turka astronomo, kiam li raportis pri malkovro de asteroido vestita en sia tradicia turka vestaĵo, sed ĉiuj lin laŭdis kiam, kelkajn jarojn poste, li faris la saman raporton en "decaj" okcidentaj vestaĵoj. Simile gravas en la nuna mondo al la lingva vestaĵo. En la 21-a jarcento anticipa kondiĉo por scienca kariero estas bona kono de la angla lingvo. Ĝis antaŭ duonmilo tiun rolon prenumis la latina, antaŭ apenaŭ jarcento - la germana. Tamen, post la dua Mondmilito tiom firmiĝis la rolo de la angla, ke novaj sciencistoj havas nenian ŝancon internacie diskonigi siajn esplorojn, ĉu skribe en sciencaj ĵurnaloj, ĉu buŝe en sciencaj konferencoj, sen bona kono de la angla. Junaj sciencistoj kies gepatra lingvo ne estas la angla, devas investi multan tempon por studi la anglan ĝis alta nivelo, tempo kiun iliaj anglalingvaj kolegoj povas investi en scienca esploro. Ĉina sciencisto devas investi grandan parton de sia tempo por verki artikolon por anglalingva ĵurnalo, aŭ perfektigi sian anglan elparolon por prelego. Tiaj obstakloj tute ne ekzistas por liaj anglalingvaj kolegoj. En konferencoj de la Internacia Astronomia Unio, kies du oficialaj lingvoj estas la angla kaj la franca, eĉ francaj astronomoj ne plu provas prelegi france. Ĉu Esperanto havas tiurilate signifan mesaĝon? Almenaŭ en unu scienca medio lingva diskriminacio ne ekzistas: Internacia Kongresa Universitato kaj Akademio Internacia de la Sciencoj. Ĉu ili povas servi kiel modelo ankaŭ ekster Esperantujo?

¹ Amri Wandel estas membro de la Akademio de Esperanto, profesoro pri astrofiziko ĉe la Universitato de Jerusalemo, Israelo, kaj gastprofesoro en la Universitato de Kalifornio en Los-Anĝeleso, Usono. Li estas estrarano de UEA pri scienca kaj faka agado (1995–1998, 2004–2007 kaj ekde 2010), sekretario de la Internacia Kongresa Universitato, prezidanto de Esperanto-Ligo en Israelo kaj redaktoro de Israela Esperantisto.

Amri Wandel²

Language equality in Science under the shadow of English

In "The Little Prince", nobody wanted to listen to the Turkish astronomer, who reported his discovery of an asteroid dressed traditionally, yet all praised him when a few years later he gave the same talk in "decent" western clothing. The same applies in the present world to the linguistic dress. In the 21st century, good knowledge of English is a necessary requirement for a scientific career. Till half a millenium ago it was Latin, a century ago – German. However, after WWII the role of English has become so important that new scientists have no chance to advertise their research, either in press or in conferences, without a good knowledge of English. Young scientists whose mother tongue is not English must invest much time to study English to a high level, time which their English speaking colleagues may invest in scientific research. A Chinese scientist has to dedicate a large part of his time to write a paper for an English journal, or to prepare his talk in English. Such obstacles do not bar the career of his English speaking colleagues. In conferences of the Internacional Astronomical Union, whose official languages are English and French, even French astronomers no longer try to give talks in French. Does Esperanto have a significant message in this respect? At least in one scientific medium language discrimination does not exist: the International Congress University (held in the framework of the annual World Congress of Esperantists) and the International Academy of Sciences. Can they be a model also outside the Esperanto-world?

² Amri Wandel, a member of the Esperanto Academy, is professor of astrophysics at the University de Jerusalem, Israel, and a visiting professor at UCLA. He is a board member of the World Esperanto Organisation for scientific and professional activity (1995–1998, 2004–2007 and 2010-), secretary of the International Congress University, chairman of the Esperanto-Society of Israel and editor of its bulletin, *Israela Esperantisto*.